

Nota van B&W

Onderwerp Vaststelling ontwerpbestemmingsplan 'Buitengebied Zuid Waterpiekberging'

Portefeuillehouder C.J. Loggen
Collegevergadering 18 februari 2014
Inlichtingen A. Breuer-Linschooten
Registratienummer 2014.0007403

Samenvatting

Op 24 september 2013 hebben wij het voorontwerpbestemmingsplan Buitengebied Zuid waterpiekberging vastgesteld. Vervolgens hebben wij het plan in het vooroverleg gebracht als bedoeld in artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening. De resultaten hiervan zijn verwerkt in het voorliggende ontwerpplan.

Wij stellen het ontwerpbestemmingsplan met deze nota vast. We leggen de stukken vervolgens ter visie. Dan heeft een ieder gedurende zes weken de gelegenheid zienswijzen in te dienen.

Globale begrenzing plangebied bestemmingsplan 'Buitengebied Zuid waterpiekberging'

Inleiding en context

Het voorliggende voorontwerp bestemmingsplan betreft een herziening van de in het betreffende gebied geldende planologische regelingen en beoogt de aanleg mogelijk te maken van een waterpiekberging. Concreet gaat het om de aanleg van een gebied dat tot doel heeft de waterbergingscapaciteit van het boezemstelsel van het hoogheemraadschap van Rijnland te verruimen in geval van piekbelasting van dit boezemstelsel.

De noodzaak om in de Haarlemmermeer een dergelijke waterpiekberging te creëren is reeds gesignaleerd bij de gebiedsuitwerking 'Haarlemmermeer-Bollenstreek'. Het huidige hoofdwatersysteem van het hoogheemraadschap van Rijnland voldoet namelijk niet aan de norm voor wateroverlast zoals vastgelegd in het Nationaal Bestuursakkoord Water (2003).

Dit betekent dat het beheergebied van Rijnland nu onvoldoende is beschermd tegen wateroverlast.

Bij bovengenoemde gebiedsuitwerking is met het oog op het goed en duurzaam functioneren van het boezemstelsel de zuidwesthoek van Haarlemmermeer als gunstige locatie voor een waterpiekberging naar voren gekomen. Inmiddels is de ruimtebehoefte voor een grootschalige waterpiekberging zowel in de ruimtelijke structuurvisie van de provincie Noord-Holland als de gemeentelijke structuurvisie 'Haarlemmermeer 2030' beleidsmatig vastgelegd. Aangezien het gebied van de waterpiekberging onderdeel uitmaakt van het transformatiegebied Haarlemmermeer-west richten deze beleidskaders zich niet alleen op de aanleg van een waterpiekberging in het gebied, maar ook op het bieden van ruimte voor recreatief medegebruik en het versterken van een ecologische verbindingzone.

Milieueffecten

Om te komen tot een zorgvuldige besluitvorming over de inpassing van een grootschalige waterpiekberging in het buitengebied van de gemeente Haarlemmermeer heeft het hoogheemraadschap van Rijnland opdracht gegeven een milieueffectrapport op te stellen. In het kader van dit milieueffectrapport zijn alternatieve locaties voor de voorgenomen activiteit onderzocht en met elkaar vergeleken.

Bij de keuze voor de concrete locatie voor een grootschalige waterpiekberging is het namelijk niet alleen van belang inzicht te hebben in de gevolgen voor het watersysteem, maar bijvoorbeeld ook in de gevolgen voor de inpassing in het landschap, de gebruiksmogelijkheden van de gronden, de bodemkwaliteit, ecologie en cultuurhistorie. Met het opstellen van een milieueffectrapportage hebben deze aspecten een volwaardige plek gekregen in het besluitvormingsproces voor de definitieve locatie.

Bij de verdere uitwerking van de alternatieve locaties hebben vooraf bepaalde randvoorwaarden en ambities een belangrijke rol gespeeld. Vanuit het watersysteem bezien is een waterpiekberging nodig met een bergingsvolume van één miljoen m³. Daarnaast heeft het hoogheemraadschap behoefte aan een gebied dat in één dag te vullen is en, zodra de boezem onder controle is, binnen maximaal vijf dagen weer te legen is. Wat het gebruik en de inrichting van het grootschalige waterbergingsgebied betreft zijn een zorgvuldige landschappelijke inpassing, het behoud van de agrarische functie en het bieden van ruimte voor natuurontwikkeling belangrijke randvoorwaarden. Het bieden van mogelijkheden voor recreatief medegebruik is tot slot een ambitie waar rekening mee gehouden moet worden.

Keuze variant 'Middel Zuidwest'

Op basis van deze uitgangspunten en ambities maken wij een keuze voor de locatie zoals beschreven in de milieueffectrapport bij alternatief 1. Dit alternatief, 'Middel zuidwest' genaamd, gaat uit van een middelgrote piekberging. Voordeel van dit alternatief is dat het inlaatpunt zo dicht mogelijk bij de Kagerplassen ligt. Bij inzet van de piekberging is het effect op de boezem van Rijnland maximaal dankzij een snelle daling van de boezemstand bij waterbezwaar in een maatgevende situatie. Bij dit alternatief worden afsluiters in de Nieuwerkerkertocht en de watergang nabij de rijksweg A44 dichtgezet, zodat voorkomen wordt dat het piekbergingswater vrij de polder instroomt.

Bij lediging wordt het water via een apart aan te leggen afvoerkanaal beheerst afgevoerd naar de Hoofdvaart, waarna het gemaal Leeghwater voor verdere afvoer zorgt.

Vanaf de Ringvaart is het mogelijk om over de piekberging heen te kijken en de omringende kades vallen zoveel mogelijk samen met de ligging van bestaande kavelsloten. De piekberging zelf leent zich als nieuw landschapselement voor recreatief medegebruik door de aanleg van bijvoorbeeld schelpenpaden op de dijk of op de beheerpaden van de waterpiekberging. De randen van de piekberging kunnen volgens het milieueffectrapport nieuwe groenstructuren in het landschap vormen en de Nieuwerkerktocht, die deels in het waterbergingsgebied komt te liggen, kan behalve voor waterrecreatie ook ingezet worden als ecologische verbindingszone.

Op momenten dat de gronden niet actief in gebruik zijn als waterpiekberging, zorgt de agrarische functie in de vorm van graslandbeheer voor een duurzaam ruimtegebruik.

Inhoud bestemmingsplan

Het alternatief dat in het kader van het milieueffectrapport naar voren is gekomen als het meest wenselijke, heeft een ruimtelijke vertaling gekregen in het voorliggende voorontwerp bestemmingsplan. Voor de exacte begrenzing van het plangebied hebben wij ons gebaseerd op het technisch ontwerp voor de waterpiekberging zoals uitgewerkt door het hoogheemraadschap van Rijnland. De gronden binnen het plangebied zijn vervolgens zo bestemd dat het beoogde agrarische gebruik is toegestaan, en dat ongeschikt aan die agrarische functie planologisch ruimte is voor recreatief medegebruik en een ecologische verbindingszone. Dat gebruik en eventuele bouwwerken zijn daarbij alleen toegestaan voor zover dat het functioneren van het waterbergingsgebied en de bijbehorende waterkeringen niet in gevaar brengt. Om die reden is bijvoorbeeld ook het aanbrengen van diepwortelende bomen of beplanting niet toegestaan. Concreet hebben wij hier invulling aan gegeven door het opnemen van dubbelbestemmingen.

Resultaten wettelijk vooroverleg

In het kader van artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening is het voorontwerp bestemmingsplan voorgelegd aan het hoogheemraadschap van Rijnland, de provincie Noord-Holland en enkele rijksinstanties. Daarnaast is het voorontwerp bestemmingsplan voor een reactie voorgelegd aan de Klankbordgroep Piekberging Haarlemmermeer. Hieronder wordt ingegaan op de binnengekomen reacties en de verwerking daarvan in het plan. Onderstaande tekst is eveneens verwerkt in de toelichting van het bestemmingsplan.

Van de rijksinstanties is geen reactie op het voorontwerp bestemmingsplan ontvangen. Voor de provincie Noord-Holland gaf het plan geen aanleiding tot het maken van opmerkingen, anders dan dat het plan past binnen het provinciale beleid. Het hoogheemraadschap van Rijnland heeft in reactie op het voorontwerp bestemmingsplan een positief wateradvies afgegeven. Wel heeft het waterschap verzocht de toelichting van het plan aan te passen daar waar gesproken werd over het zomer- en winterpeil van de boezem. Een tekstvoorstel van het hoogheemraadschap is hiervoor overgenomen.

Naast de reacties van de partners van het wettelijk vooroverleg is een reactie ontvangen van LTO Noord afdeling Haarlemmermeer en van de Klankbordgroep Piekberging Haarlemmermeer.

Reactie LTO Noord afdeling Haarlemmermeer

De verschillende aandachtspunten die LTO in haar reactie naar voren brengt worden hieronder uiteengezet en voorzien van een reactie.

LTO Noord dringt er op aan dat er een goede regeling wordt getroffen met de agrarische bedrijven (eigenaren en/of gebruikers) die ten behoeve van de aanleg van de piekberging agrarische gronden zullen verliezen.

Reactie

Wat betreft de gevolgen voor de agrarische sector in het gebied merken wij op dat het de bedoeling is dat het agrarisch gebruik in het gebied wordt voortgezet. Daarnaast komt het hoogheemraadschap van Rijnland met een schadeloosstelling voor de grondeigenaren die ten behoeve van de aanleg van de piekberging gronden zullen verliezen. Met hen wordt reeds gesproken over de invulling van die regeling.

LTO Noord gaat ervan uit dat het gebruik van de piekberging zijn weerslag zal hebben op het peilbeheer van de agrarische gronden in de polder. Aangezien de Haarlemmermeer een belangrijk akkerbouwgebied is, is een solide watersysteem, waarin wateroverlast op percelen tot een minimum wordt beperkt, onontbeerlijk. De realisatie van deze waterberging moet, wat LTO Noord betreft, bijdragen aan deze doelstelling.

Reactie

Uit onderzoek dat het hoogheemraadschap heeft gedaan in het kader van de Milieu Effect Rapportage, blijkt dat het peil in de omliggende landbouwgebieden ongewijzigd blijft. Dit geldt zowel tijdens de inzet van de piekberging als daarbuiten. Daarbij zijn de watergangen om de piekberging zo ontworpen dat eventuele kwel vanuit de piekberging wordt weggevangen. Van overlast op de percelen als gevolg van een veranderd peil door de (inzet van) de piekberging zal daarom geen sprake zijn.

LTO Noord heeft zorgen over het mogelijk ontstaan van wellen bij de realisatie van de piekberging. LTO Noord verzoekt de gemeente Haarlemmermeer en het hoogheemraadschap van Rijnland dan ook om, voordat er tot aanleg wordt overgegaan, in de nabije omgeving van de piekberging een nulmeting uit te voeren naar het al dan niet voorkomen van wellen.

Reactie

Rijnland heeft onderzoek uitgevoerd naar grondwaterstroming in het gebied om inzicht te krijgen in het risico op het ontstaan van wellen en het opbarsten van de (water-)bodem. Hiervoor zijn peilbuizen geplaatst in het diepe en ondiepe grondwater. Deze peilen worden sinds het voorjaar van 2013 gemeten. Het voornemen is om deze monitoring in ieder geval tot eind 2014 door te zetten om een goed beeld te krijgen van de werking van het grondwatersysteem.

Uit het reeds uitgevoerde onderzoek komt naar voren dat de piekberging geen effect heeft op het diepe grondwater, van waaruit het ontstaan van wellen voort kan komen. Het ontstaan van wellen in de omgeving van de piekberging is dan ook niet aan de orde.

Wel is er naar voren gekomen dat er een risico is op opbarsting van de (water-) bodem bij graafwerkzaamheden voor de watergangen. Rijnland laat in het contract met de aannemer meenemen dat dit risico afgedekt wordt.

De metingen die al door Rijnland worden uitgevoerd zijn de nulmeting van de huidige grondwatersituatie. Aangezien er alleen lokale effecten te verwachten zijn is uitbreiding van het meetnet niet nodig.

LTO Noord wil erop aandringen dat het gebied van de piekberging als grasland wordt ingericht en intensief wordt beheerd door beweiding met graasdieren. Dit, om te voorkomen dat het gebied verruigt en verrommelt en (onkruid/ flora en/of fauna-)overlast veroorzaakt voor omliggende akkerbouwbedrijven.

Reactie

Het hoogheemraadschap van Rijnland is voornemens de gronden na aanleg van de berging in te richten als grasland en in gebruik te geven als pachtland. Dit geldt zowel voor het waterberginggebied als voor de dijkring. Daarbij worden met de pachter(s) afspraken gemaakt ter voorkoming van verrommeling en overlast door onkruid en/of flora en fauna overlast.

LTO Noord verzoekt de gemeente Haarlemmermeer toezicht te houden op de inrichting en het agrarisch medegebruik van deze waterberging. LTO Noord verzoekt de gemeente Haarlemmermeer een onkruid- en/of distelverordening op te nemen in de APV om onkruidoverlast vanuit het gebied op het omringende agrarische productiegebied tegen te kunnen gaan.

Reactie

Het hoogheemraadschap van Rijnland zal in pachtovereenkomsten de afspraken over de inrichting en het beheer van de gronden juridisch verankeren. Die afspraken zullen niet alleen betrekking hebben op het gebruik van gronden, maar ook op de inrichting ervan en het beheer. Daarmee is naar onze mening voldoende gewaarborgd dat onkruidoverlast tegengegaan wordt. In het kader van deregulering zijn wij geen voorstander van het opnemen van regels in de APV terwijl deze reeds in een ander juridisch instrument zijn vastgelegd.

LTO constateert dat de bouwregels voor bouwwerken, geen gebouwen zijnde van de bestemmingen Agrarisch enerzijds en de dubbelbestemmingen anderzijds niet met elkaar overeen komen terwijl deze bestemmingen betrekking hebben op hetzelfde gebied. LTO verzoekt eenzelfde maat aan te houden voor erfafscheidingen en overige bouwwerken, te weten 2 en respectievelijk 6 meter.

LTO heeft er terecht op gewezen dat er in verschillende bestemmingen verschillende maximale hoogten waren vastgelegd voor bouwwerken, geen gebouwen zijnde. In het ontwerpbestemmingsplan is dit aangepast. Een hoogte van maximaal 2 meter voor een omheining van het gebied van de piekberging is echter niet gewenst. De landschappelijke inpassing van de piekberging is voor de gemeente een belangrijk aandachtspunt. Over de dijken van de piekberging heen kunnen kijken is vanuit landschappelijk oogpunt gezien waardevol. Het toestaan van hekwerken van maximaal 2 meter hoog kunnen afbreuk doen aan het behoud van het zicht op het open agrarische, landelijke gebied. Om die reden is de hoogte van erfafscheidingen gemaximeerd tot 1 meter.

Reactie Klankbordgroep Piekberging Haarlemmermeer

De Klankbordgroep stelt het op prijs te mogen reageren op het voorontwerp bestemmingsplan, maar verbaast zich over het feit dat de argumenten uit een eerder uitgebracht advies over de piekberging niet terug te vinden zijn in het plan. Om die reden geeft het voorontwerp bestemmingsplan de Klankbordgroep aanleiding tot het geven van de volgende reactie.

De kade van de piekberging inzetten voor recreatieve doeleinden is uiterst ongewenst. Hiervoor is binnen de Klankbordgroep (bewoners, akkerbouwers en grondgebruikers) geen enkel draagvlak, zo blijkt uit onderzoek. Argumenten die naar voren zijn gekomen en het laten vervallen van welke vorm van recreatie dan ook rechtvaardigen zijn a) geen toevoeging aan enorme aanbod aan recreatiemogelijkheden in de omgeving, b) infrastructuur is er niet op ingericht, c) verminderde verkeersveiligheid door extra verkeersstromen, d) enorme inbreuk op privacy, e) bermtoerisme, f) geluidsoverlast door brommers en scooters, g) noodzaak extra beveiliging van woningen, h) zwerfvuil op en rondom kade en i) aantasting unieke open polderlandschap door extra bewegingen op kade en beschadiging van kade.

Recreatieve routes in het agrarische landschap bieden onze (toekomstige) inwoners de mogelijkheid om in onze gemeente te recreëren. Wij beschouwen dergelijke routes in het algemeen als een aanvulling op het aanbod aan recreatiegebieden in onze gemeente. Op dit moment zijn in het zuidelijke deel van Haarlemmermeer alleen mogelijkheden om aan de randen van het agrarisch gebied te fietsen, namelijk langs de Ringvaart. Een route door het open landschap zien wij dan ook als aanvullend op het bestaande aanbod van recreatieve routes in dit deel van Haarlemmermeer.

De ambitie voor recreatief medegebruik hebben wij beleidsmatig vastgelegd in onze Structuurvisie Haarlemmermeer 2030 en inmiddels ook in de bestemmingsplannen Buitengebied Noord, Midden en Zuid. Maar gezien de reactie van de Klankbordgroep is het van belang in dit specifieke geval een afweging te maken tussen het maatschappelijk belang enerzijds en het belang van omwonenden anderzijds. Aangezien wij op dit moment de financiële middelen niet hebben voor de aanleg van wandel- en fietspaden bij de piekberging, en daar nu ook geen prioriteit aan toekennen, hebben wij besloten de formulering in het bestemmingsplan voor het recreatief medegebruik aan te passen.

In plaats van 'wandel- en fietspaden' maken wij alleen de aanleg van een wandelpad mogelijk. Daarbij bepalen wij dat van dit wandelpad slechts sprake kan zijn ter plaatse van het beheerpad dat bij de piekberging door het hoogheemraadschap wordt aangelegd. Daarmee hebben wij de mate waarin door recreanten (eventueel) gebruik kan worden gemaakt van de piekberging naar onze mening in belangrijke mate afgezwakt. Doordat het beheerpad alleen open kan staan voor een zeer extensieve vorm van recreatie, dus een laag aantal recreanten per oppervlakte eenheid, is naar onze mening in belangrijke mate tegemoet gekomen aan de bezwaren van de Klankbordgroep.

Voorstel is om de mogelijkheid voor wandel- en fietspaden in de bestemmingen Agrarisch, Waterstaat-Waterkering 2 en Groen te schrappen; bij de bestemming Groen ook de mogelijkheid voor speelvoorzieningen.

Reactie

De reactie van de Klankbordgroep geeft ons aanleiding om de formulering voor het recreatief medegebruik aan te passen. In plaats van wandel- en fietspaden nemen wij de mogelijkheid op voor een wandelpad. Van dit wandelpad kan alleen sprake zijn ter plaatse van het beheerpad dat bij de piekberging wordt aangelegd.

Speelvoorzieningen maken wij standaard mogelijk binnen de bestemming Groen. Bedacht moet worden dat de bestemming Groen zoals opgenomen in dit bestemmingsplan direct aansluit bij de bestemming Groen uit het bestemmingsplan Buitengebied Zuid. In het kader van uniformiteit zijn wij voorstander van een bestemmingsomschrijving die aansluit bij die van de bestemming Groen van het bestemmingsplan Buitengebied Zuid.

In de hoofdstukken 3 en 4 van de toelichting wordt veelvuldig verwezen naar de recreatieve noodzaak. Er zijn volgens de Klankbordgroep in dit deel van de Haarlemmermeer/ Bollenstreek meer dan voldoende recreatieve mogelijkheden.

Reactie

Bij de algemene reactie van de Klankbordgroep zijn wij reeds ingegaan op onze beleidsmatige wens om het aanbod aan recreatieve routes in het polderlandschap te vergroten.

In het hoofdstuk 'onderzoek en beperkingen' wordt geen enkele rekening gehouden met de bewoners in dit gebied. De Klankbordgroep sluit zich in ieder geval aan bij de kernkwaliteiten van het Groene Hart: rust en stilte.

Reactie

Voorop staat dat de gronden van de piekberging ingericht worden als agrarisch graslandschap. Indien nodig zullen de gronden onder water gezet worden. Dit gebruik van de gronden sluit volledig aan bij één van de kernkwaliteiten van het Groene Hart: het behoud van rust en stilte. Dat de mogelijkheid wordt geboden voor een wandelpad doet aan deze kernkwaliteiten naar onze mening niets af. Juist doordat sprake is van extensief gebruik van gronden zal het aantal aanwezige recreanten per oppervlakte eenheid gering zijn.

Reactie dorpsraad Lisserbroek

In het voorontwerpbestemmingsplan wordt nadrukkelijk gesproken over de mogelijkheid tot recreatieve doelen van de piekberging. Dit verbaast de dorpsraad omdat van begin af aan de bewoners grenzend aan de piekberging hun afkeuring daarover hebben geuit. De gemeente toont geen begrip voor de zorgen van deze bewoners. Deze bewoners wordt al ongevraagd het weidse uitzicht op de polder ontnomen. Om dan tegen hun nadrukkelijke wens in de mogelijkheid voor recreatie toch te bieden vindt de dorpsraad onjuist.

Het in bestemmingsplannen bieden van de mogelijkheid voor recreatief medegebruik in het open droogmakerijlandschap vloeit onder andere voort uit de gemeentelijke Structuurvisie Haarlemmermeer 2030. Deze ambitie willen wij niet zondermeer laten vervallen.

Wel zijn wij bereid om aan de wensen van omwonenden tegemoet te komen en de mogelijkheden voor recreatief medegebruik in te perken. Zoals eerder aangegeven nemen wij in plaats van de mogelijkheid voor wandel- en fietspaden, alleen nog de mogelijkheid op voor een wandelpad ter plaatse van het beheerpad.

Overigens zullen de dijken van de piekberging lager worden dan de dijk van de Ringvaart. Dat bewoners zondermeer het weidse uitzicht op de polder ontnomen wordt ligt wat ons betreft dan ook wat genuanceerder. Zicht op een open, agrarisch landschap maakt dat ook in de toekomst sprake blijft van een waardevol woonklimaat in de lintbebouwing langs de Ringvaart.

Middelen

Artikel 6.12 lid 1 Wet ruimtelijke ordening (Wro) bepaalt dat de gemeenteraad een exploitatieplan vaststelt voor gronden waarop een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen bouwplan is voorgenomen. In vervolg op artikel 6.12 lid 1 wordt in artikel 6.12 lid 2 Wro bepaald dat de gemeenteraad geen exploitatieplan vaststelt als het verhaal van kosten anderszins is verzekerd. Omdat hier geen sprake is van een bouwplan is dit niet aan de orde.

Procedure

Na vaststelling van het ontwerpbestemmingsplan door ons college wordt het ontwerpraadsvoorstel met bijbehorende stukken gedurende zes weken ter inzage gelegd. Op het ontwerpbestemmingsplan kunnen dan zienswijzen worden ingediend bij de gemeenteraad. De gemeenteraad neemt over de zienswijzen een met redenen omkleed besluit bij de vaststelling van het bestemmingsplan. De indieners van het plan krijgen hierover persoonlijk bericht. Dan volgen de bekendmaking en de ter inzage legging van het vastgestelde plan met de mogelijkheid van het instellen van beroep bij de Raad van State. Als het vastgestelde bestemmingsplan zes weken ter inzage heeft gelegen, kan het daarna in werking treden.

Communicatie

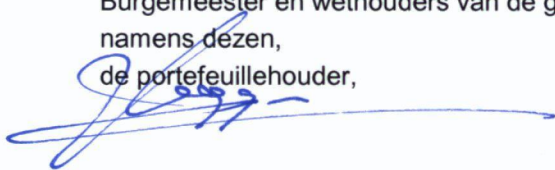
De overlegpartners worden op de hoogte gesteld van de gemeentelijke reactie op hun opmerkingen en van de tervisielegging van het ontwerpbestemmingsplan. Van de terinzagelegging en de mogelijkheid die een ieder krijgt om zienswijzen in te dienen bij de gemeenteraad, geven wij officieel kennis in de Staatscourant, de InforMeer en op de gemeentelijke website. Wij stellen de Klankbordgroep Piekberging Haarlemmermeer apart van de bekendmaking op de hoogte.

Besluit

Op grond van het voorgaande hebben wij besloten om:

1. het ontwerpbestemmingsplan 'Buitengebied Zuid waterpiekberging' vast te stellen;
2. het ontwerpraadsvoorstel en bijbehorende stukken gedurende zes weken ter inzage te leggen;
3. deze nota ter informatie te zenden aan de raad.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,
namens dezen,
de portefeuillehouder,

C.J. Loggen